

Interjú Dukai Miklóssal

Okos város fejlesztés, a Belügyminisztérium és Monor város együttműködése

Az okos város fejlesztések olyan innovatív megoldások összessége, amelyek élhetőbbé, komfortosabbá és gazdaságosabbá teszik egy város életét. E fejlesztések olyan komplex, integrált rendszerek megvalósítását célozzák, amelyek elsősorban a gazdaság hatékonyságának, versenyképességének fejlesztésére irányulnak, magába foglalva többek között az épített környezet, az integrált közlekedésirányítási rendszer, az információtechnológiák fejlesztését, az energiahatékonyság és környezetvédelem szempontjainak érvényesítését, valamint e folyamatok eredményeinek a lehető legszélesebb körben történő elterjesztését célozzák meg. De mit is jelent mind ez a gyakorlatban - tettük fel a kérdést Dukai Miklós, a Belügyminisztérium önkormányzati helyettes államtitkárának, akivel Hornyik Zsuzsanna beszélgett.

Kulcsszavak: okos város fejlesztés, Belügyminisztérium, önkormányzat

Tisztelt Államtitkár Úr! 2019. szeptember 19-én a Nemzeti Községi Egyletemen megrendezett Civitas Sapiens¹ elnevezésű innovációs konferencián tartott előadást a fenti címmel, ahol számtalan kis- és nagy cég képviseltette magát, újabbnál újabb fejlesztéseiket felvonultatva. Hogyan került a Belügyminisztérium

1 Civitas Sapiens '19 – Okos Város Szakmai Konferencia (A konferencia időpontja: 2019. 09. 19. Nemzeti Községi Egyletem (NKE), Ludovika Campus - Oktatási Központ. Az esemény helyzetképet adott a jelenlegi hazai és nemzetközi okos város trendekről, illetve betekintést nyújtott számos, már jelenleg is működő modellbe. Nemzetközi eszmecsere is lehetőség nyílt, hiszen a vendégország Lengyelország volt, előadóiktól naprakész ismereteket szerezhettek az érdeklődők a lengyel okos város megoldásokról, jó gyakorlatokról, városhálózati együttműködésekről. A már létező városi jó gyakorlatok tanulsága, hogy a modern technológia használata mellett sok esetben kevés erőforrásból, a helyzetet újraértelmezve, egy-egy innovatív ötlet mentén tudott változást elérni, partnerként kezelve az érintetteket. Az okos városok víziója, hogy tiszta, hatékony, fenntartható és attraktív városokat építünk, melyek egyúttal a gazdasági fejlődést is előmozdítják. A politikusok azt remélik, hogy az okos város a kulcs, mely hidat teremt a társadalmi, az ökológiai és a gazdasági fenntarthatóság között. (Alanus Von Radecki: Smart Impact State of Art, 2015 november).

az okosváros-fejlesztések élvonalába? Ha jól tudom, még egy kormányhatározat is született a koncepció hatékonyabb megvalósítása érdekében.

Az elmúlt tíz évben Magyarország számos településén hajtottak végre különböző fejlesztéseket egymástól teljesen függetlenül. Ezek inkább technikai oldalról vezérelt fejlesztések voltak, ahol a piaci szállító csak egy-egy részt, szegmenst ölelt fel. 2017-ben a Kormányzat részéről megfogalmazott koncepció szerint a cél egy olyan okosváros-fejlesztés, amelynek elemei a lakosságot, az önkormányzatot és az államot szolgálják, és mintaként felhasználhatóak más települések számára is. A Monor település okos város funkcionalitással összefüggő fejlesztéseinek támogatásáról szóló 2040/2017. (XII. 27.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően a kapcsolódó fejlesztéseket központi infrastruktúra létrehozásával kell támogatni, a pilot projekt tesztanyagú a határozat – a város mérete, településszerkezetének reprezentativitása és földrajzi elhelyezkedése alapján – Monort jelölte ki. A Kormány számára megvalósíthatósági tanulmány készült, amelyben a projektről – az akkori ismereteinknek megfelelően - részletes szakmai tartalom és forrásigény került bemutatásra. A projekt megvalósítói a BM Önkormányzati Helyettes Államtitkársága, a BM Informatikai Helyettes Államtitkársága, Monor Város Önkormányzata, a NISZ Zrt., az Idomsoft Zrt., és a Lechner Tudásközpont. Az együttműködés kereteit Projekt Alapító Dokumentumban (PAD) rögzítettük. A Belügyminisztérium, mint az egész feladat elvégzésének felelőse, olyan műszaki, pénzügyi kontroll pontokkal, – az informatikai fejlesztések tekintetében vétőjoggal – rendelkezik a projekt megvalósítói (Monor, NISZ, Idomsoft, Lechner Tudásközpont) felé, amely garantálja, hogy a megfelelő szakpolitikai és műszaki elvek mentén, szabályos és szabályozott módon, a 2020. év végi határidőre kerül elvégzésre a feladat. Az első kormányhatározat után további határozatok kiadására is sor került, amelyekkel a Kormány a projekt megvalósítását egyengeti.

Miért éppen Monor városára esett a választás? Milyen szempontok vezérelték a döntéshozókat?

Magyarországon összesen 3154 település van, melyekből 2373 olyan, amelynek kevesebb, mint 2000 lakosa van. Monor lakossága 2017. január elsejei adatok szerint – tehát a Kormány döntésének évében - 18.384 fő, ezzel sem nem túl kicsinek, sem nem nagyoknak nem mondható. Ellátási rendszerét tekintve megtalálható minden, ami a városokat jellemzi. Van önkormányzati hivatala, járási-székhely az intézményi ellátottság szempontjából, van bölcsőde, óvoda, iskola, orvosi rendelő, sportpálya, valamint agglomerációs település és nagy közlekedési csomópont is egyben. A beruházás költségvetése szempontjából éppen ideálisnak mondható paraméterekkel rendelkezik. A Kormányt döntésének

megfelelően eddig egy milliárd forint került folyósításra Monor részére a projekt keretében, és további közel másfél milliárd forint van elkülönítve a sikeres befejezés érdekében. Persze nem csak a monori fejlesztéseknek van pénzügyi fedezete, hanem a központi fejlesztéseknek is, amelyek összességében megközelítik a másfél milliárd forintot.

Melyek azok az okos város szolgáltatások, amelyek kialakítását, bevezetését meghatározták, és Monor városában tesztelésre kerülnek?

Az okos város koncepció alapja a központi platformszolgáltatás. Ez a következőkből áll: 1. Okos város központi szolgáltatási környezet létrehozása a Kormányzati Adatközpontban - központi alapinfrastruktúráként - a gépház. 2. Települési térinformatikai platform: az LTK építésügyi szakrendszereiben tárolt adatok térképes formában elérhetővé válnak az önkormányzat számára. 3. Települési épület-üzemeltetési rendszer - Települési Középület Kataszter: Az önkormányzati épületeken elhelyezett szenzorok segítségével az önkormányzat optimalizálni tudja az ingatlanok üzemeltetését. 4. Települési mobil-applikáció: az applikáción keresztül gyorsabban intézhetővé válnak az önkormányzati ügyek, és megvalósul a lakosság tájékoztatásának új formája. 5. Városkártya rendszer bevezetése, integrációja: e-személyivel vagy NEK kibocsátású városkártyával a helyi kedvezmények, jogosultságok igénybevételenek korszerűbb, könnyebb nyilvántartása, és biztosítása a lakosság felé. Monoron a következő fejlesztések kerültek, illetve kerülnek megvalósításra. Közvilágítás fejlesztése, amelynek során energiatakarékos világítótestek kerülnek felszerelésre, szélesebb körű kommunikációs infrastruktúrát alakítanak ki, csatlakozási lehetőségekkel bővítve (WIFI, környezeti szenzorok, kamerarendszer, elektromos töltők). Kiemelt cél az intelligens épületüzemeltetés, amelynek érdekében szenzorok kiépítésére kerül sor. Ez a központi fejlesztéshez kapcsolódik. Létrehoznak okos utcákat, okos gyalogátkelőhely kialakításával, internethez való hozzáférési pontokkal, intelligens vizesblokk kiépítésével, továbbá okos padok, okos járdák telepítésével. Az okos iskolák okos táblákkal felszereltek, e-számla kibocsátás, notebook, tablet, és zárt WIFI hálózat áll rendelkezésre. A várostárca keretében gyorsabb, a településre szabott tájékoztatás valósul meg, több kényelmi szolgáltatás válik elérhetővé a lakosság és az önkormányzati dolgozók számára. A térfigyelő rendszer korszerűsítésével megfelelő minőségű kamerarendszer és központi informatikai rendszer kerül kialakításra, valamint az intelligens kisvárosi közlekedés érdekében intelligens kerékpártárolókat is kialakítanak. A projekt keretében az Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálata, új ITS megalkotására is sor kerül. Ez nem a rendelet előírása, hanem módszertanilag ajánlott minden település számára.

A hosszú távú cél az, ahogyan azt korábban említette, hogy Magyarország minél több települése csatlakozzon az okos város projekthez. Melyek a csatlakozás feltételei, mit kell tenniük a városoknak, falvaknak a csatlakozás érdekében?

A csatlakozás módját a 252/2018. Korm. rend. szabályozza. Ennek értelmében, az okos város központi platformszolgáltatást a helyi önkormányzat, az önkormányzati társulás, a helyi önkormányzat vagy önkormányzati társulás által alapított költségvetési szerv, valamint a helyi önkormányzat 100%-os tulajdonában álló gazdálkodó szervezet veheti igénybe. A helyi önkormányzat a csatlakozási kérelmében vállalja, hogy legalább öt évre a központosított közszolgáltatásoknak az összességét igénybe veszi, a helyi érdekű fejlesztések közül pedig legalább egyet igénybe vesz. A csatlakozások menedzselése az önkormányzatok többsége által jelenleg is használt helyi közszolgáltatás információs rendszer (IKIR) útján történik majd. Az IKIR ellátja az önkormányzatok által az okos város központi platformszolgáltatáshoz történő csatlakozás-, és szolgáltatás-menedzsment feladatokat, a csatlakozási szerződések csatlakozó települési önkormányzatokkal való megkötését és módosítását, az okos város központi platformszolgáltatással kapcsolatos ügyfélszolgálati feladatokat, a szolgáltatásokkal kapcsolatos ügyfél-kapcsolattartási, tájékoztatási és adminisztratív feladatokat, biztosítva a hibabejelentés lehetőségét is, továbbá a szolgáltatásokkal kapcsolatos kommunikációs feladatokat. A helyi önkormányzat a központi alapinfrastruktúrát, valamint a központi szolgáltatók által nyújtott, a rendelet 1. mellékletében² felsorolt központosított közszolgáltatásokat térítésmentesen veheti igénybe. Az okos város központi platformszolgáltatáshoz kapcsolódó helyi érdekű fejlesztések megvalósításának, valamint fenntartásának költségeit a helyi önkormányzat viseli.

Ha egy mondatban kellene összefoglalni a projekt megvalósításában kifejezésre jutó kormányzati szándékot – már amennyire ez lehetséges –, mit mondana az érdeklődők számára?

Az okos város fejlesztés legfontosabb célja, hogy a városban élő emberek, működő intézmények életét a jelenleg rendelkezésünkre álló technikai vívmányokkal, eddig elért eredményekkel a legmesszebbmenőig könnyebbé, kényelmesebbé és kiszámíthatóbbá tegye. A koncepció kidolgozásakor, az addig megvalósításra került technológia központú beruházások ismeretében a legfontosabb vezérelv

2 252/2018. (XII. 17.) Korm. rendelet az okos város központi platformszolgáltatás létrehozásáról és működtetéséről. 1. számú melléklet. Települési Térinformatikai Platform (a továbbiakban: TTP) a) Webes térinformatikai megjelenítő és lekérdező felület biztosítása, ... b) Webes alkalmazáshoz kapcsolódó szerver oldali feladatok ellátása, ... c) Adatok szolgáltatása az LTK és egyéb központi nyilvántartásokból stb. A melléklet Szolgáltatóként a Lechner Tudásközpontot nevesíti.

az emberközpontúság volt, és ez a célunk – felhasználóbarátnak lenni, ügyfél a fejlesztés fókuszában - a fejlesztés fizikai megvalósítás során is.